

Innspill til kommunebudsjett 2024

Først og fremst vil vi si at det er bra at Levanger kommune anerkjenner sin pådriverrolle i det å få gjennomført helt nødvendige klimatiltak i Levanger. Det er mange gode tiltak som allerede er i gang og planlagt igangsatt. Vi har forståelse for at det har vært særs utfordrende å jobbe med budsjett og økonomiplan for perioden 2023-2026 på grunn av raskt endrede rammebetingelser, betydelig merforbruk og et høyt gjeldsnivå som har vart over en lengre tid. Dere skriver også selv at tiltakene i årets klimabudsjett ikke vil være tilstrekkelig for å nå målet om 50-55% utslippsreduksjon i 2030. Vi ønsker derfor å komme med noen innspill til kommunebudsjettet for 2024 som kanskje kan bidra i positiv retning.

Matsvinn

Vi synes det er litt tynt på matsvinn. En enkel start er å **vedta mål om halvering i egen virksomhet innen 2030**. Kommunen bør også sørge for rapportering på eget matsvinn og ha en matsvinnplan med tiltak for å kutte svinnet sitt. Kommunen bør bidra til at det finnes et mottaksapparat som kan håndtere overskuddsmat fra butikker, restauranter osv. For eksempel går det kanskje an å stille med lokaler eller økt støtte til frivillige organisasjoner som dette kan være aktuelt for (Jfr. Frelsesarmeens arbeid)

Kjøtt har et stort klimaavtrykk og krever både enorme ressurser og arealer. I Norge har vi også overproduksjon av kjøtt. Husdyrene våre står for nærmere 90% av utslippene fra norsk matproduksjon. Redusert kjøttforbruk i kommunale institusjoner har stor effekt på klimautslipp og vi foreslår derfor å **redusere kjøttforbruket ved kommunale institusjoner i Levanger kommune** ytterligere. Dersom man skal servere kjøtt bør man alltid benytte seg av lokale produsenter. Dette vil være gunstig med tanke på klimabudsjett, men det vil også gi en helsegevinst. Gjennomsnittlig kjøttforbruk i Norge var i 2021 beregnet til å være på 54,9 kg per person/år, dette tilsvarer 150 g kjøtt per person/dag. Anbefalt mengde fra helsedirektoratet sine sider er på 71 g per person/dag. Det vil derfor være hensiktsmessig sett fra flere perspektiv å redusere kjøttforbruket ved kommunale institusjoner i Levanger kommune.

Arealplanlegging

Levanger kommune må ha et mål om å bli **arealnøytral**. De mest klimavennlige kommunene bygger ikke ned natur, men utnytter eksisterende bygninger og allerede brukt areal så effektivt som mulig. Vi foreslår derfor **stopp i hyttebygging og nedbygging av natur** (Jfr. diskusjonen rundt Hotranvassdraget).

Gjenbruk

60% av verdens klimagassutslipp kommer fra husholdningers forbruk.

Å etablere sirkulære sentre med ombruks-, delings- og reparasjonstjenester for befolkningen i alle byer og tettsteder får ned det natur- og klimaødeleggende overforbruket. Det er mange gode tiltak i Levanger allerede, eksempelvis Folkeverksted på biblioteket og bruktbø ved Innherred Renovasjon. Vi savner likevel økt fokus på dette da det er enkle, men effektive tiltak for å redusere overforbruk.

Det er bra at kommunen er bevisst på de indirekte utslippene, men vi savner en **tallfesting og et klimamål for disse indirekte utslippene**. Vi vet at flere kommuner har samarbeidet med Ducky om dette og tenker det kan være aktuelt for Levanger kommune også.

Kommunens bilpark

Det er bra at kommunen elektrifiserer egen bilpark, men andelen er lav og må opp. Vi savner planer for det, for eksempel krav om at alle kjøretøy man kjøper inn skal være nullutslipp. Vi savner også planer for å **fase inn utslippsfrie anleggsmaskiner**, noe flere kommuner er i gang med. Begge disse går det an å sette mål for med tilhørende krav i kommunebudsjettet.

Jordbruk

Jordbruk er en stor utslippssektor og vi har forståelse for at kommunen har begrenset handlingsrom her, men synes det som står nå er veldig lite og innholdsløst. Kanskje det er noe å lære av andre jordbrukskommuner?

Anskaffelser

Vi synes denne delen bør utvides. Det som står nå er bare det som er lovpålagt. Det er mye makt i kommunale anskaffelser og man kan for eksempel innføre noe om vegetarmat, gjenbruk av møbler, krav om nullutslipp osv.

Vi savner også en **kvantifisering av tiltakene**. Vi har forståelse for at det er vanskelig og at det er mye usikkerhet, men dette klimabudsjettet ligger ikke an til å nå målet i det hele tatt. Noe dere selv også anerkjenner. Det er ikke i balanse og det gjenstår mye arbeid på denne fronten før det kan godkjennes.

Forbedring av luftkvalitet gjennom økning av piggfrie dekk

Norsk institutt for luftforskning (NILU) påpeker at å redusere piggdekkandelen i Levanger vil ha stor betydning for luftkvaliteten ([13/2022 \(levanger.kommune.no\)](https://www.levanger.kommune.no/13/2022)).

I rapporten foreslår forfatterne flere tiltak, der en **holdningskampanje** i samarbeid med dekkbransjen kan være et første skritt. Det er viktig å fortelle om konsekvensene på folkehelsen av dårlig luftkvalitet for at folk skal forstå det. Dårlig luftkvalitet tar livet av flere mennesker årlig enn covid gjorde. [Helse og luftkvalitet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/Helse-og-luftkvalitet)

[Air Pollution Note – Data you need to know \(unep.org\)](https://www.unep.org/air-pollution-note)

En **panteordning** vil gjøre det økonomisk enklere for innbyggerne å bytte inn piggdekkene sine med noe annet.

Et **piggdekkegebyr** slik som de fleste byene har kan være et viktig tiltak. Det bidrar til at piggdekkandelen reduseres. Det er om å gjøre å finne lokale løsninger som kan få de som ikke strengt nødvendig trenger piggdekk til å bytte, men kanskje det kan gjøres unntak for enkelte befolkningsgrupper (feks gårdbrukere etc). Gebyrsatsen er fastsatt i forskrift til 1400 kroner (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-05-07-437>).

Dersom ikke-sikkerhetskritiske kommunale biler legger om til piggfritt ved neste dekkskifte, vil det gi et visst bidrag til økning i piggfriandelen. I tillegg vil det ha en viktig symboleffekt.

Forurensning

Vi synes det burde settes av midler for å holde forsøpling i kommunen nede. Det er dessverre en del forsøpling, særlig langs veiene i kommunen. Landforsøpling er den største kilden til marin forsøpling – og forårsaker også stor skade på land. Det å holde lokalmiljøet pent og ryddig vil være veldig nyttig for nærmiljøet, men også gi positive innvirkninger på folks oppfattelse av hvor viktig miljø er. Levanger hadde før en avtale med Lions om å plukke en del søppel langs E6, men denne er slik vi forstår det avsluttet p.g.a. sikkerheten.

Sikkerhet kommer først, men kommunen bør kunne sette av midler til å plukke dette søppelet på en sikker og forsvarlig måte. Vi ønsker også at kommunen tar et større ansvar for søppelplukking i sentrumsområdene som byen og de andre tettstedene. Det er dessverre for mye søppel der ute, noe som viste godt f.eks. på ryddedagen i vår i byen og fjæra. Vi ønsker også at kommunen øker antallet søppelbeholdere langs turstier i kommunen, for å sikre at disse holdes frie for forsøpling.

Anke Sommer-Lilleenget v/ Framtiden i våre hender Levanger
Gøril Aas Hustad v/ Naturvernforbundet i Levanger